

Matematická analýza pro fyziky II

LS 2021/22, MFF UK

Sada příkladů 2

APLIKACE NEWTONOVA A RIEMANNOVA INTEGRÁLU

1. Spočítejte obsahy části rovin, omezené následujícími křivkami

a) $y = x^2, x + y = 2$

b) $y = 2^x, y = 2, x = 0$

c) $y = |\ln x|, y = 0, x = 0, x = 10$

d) $xy = 4, x + y = 5$

e) $y = \ln x, y = \ln^2 x$.

Řešení: **a)** $\frac{9}{2}$, **b)** $2 - \frac{1}{\ln 2}$, **c)** $10 \ln 10 - 8$, **d)** $\frac{15}{2} - 4 \ln 4$, **e)** $2\sqrt{2}\pi$,

2. Nalezněte obsahy následujících podmnožin roviny:

a) vnitřek elipsy s poloosami a, b .

b) oblasti ohraničené kardioidou $r = a(1 + \cos \varphi)$, $a > 0, 0 \leq \varphi \leq 2\pi$.

c) oblasti ohraničené $r = 4 \sin^2 \varphi, 0 \leq \varphi \leq 2\pi$.

d) oblasti ohraničené $x^4 + y^4 = x^2 + y^2$.

Řešení: **a)** πab , **b)** $\frac{3\pi a^2}{2}$, **c)** 6π , **d)** $\sqrt{2}\pi$.

3. Rotační tělesa

a) Odvoďte vztahy pro objem koule, kuželu, jehlanu.

b) Spočítejte objem tělesa vzniklého rotací oblouku kardioidy $r = a(1 + \cos \varphi)$, $\varphi \in (0, \pi)$ kolem osy x .

c) Spočítejte objem části tělesa $x^2 + 4y^2 \leq a^2$ ležícího mezi rovinami $z = 0$ a $y = z$.

d) Odvoďte vzorec pro povrch koule.

e) Nalezněte povrch rotačního tělesa vzniklého rotací křivky $y = x^3, |x| \leq 1$ kolem osy x .

Řešení: **a)** $\frac{4\pi r^3}{3}, \frac{\pi r^2 v}{3}, \frac{a^2 v}{3}$, **b)** $\frac{8\pi a^3}{3}$, **c)** $\frac{a^3}{6}$, **d)** $4\pi r^2$, **e)** $\frac{2}{27}\pi(10\sqrt{10} - 1)$.

4. Délka křivek

a) Odvoďte vztah pro délku kružnice.

b) Spočítejte délku křivky $y = \arcsin x + \sqrt{1 - x^2}$, $x \in (-1, 1)$.

c) Spočítejte délku evolventy kruhu $x = a(\cos t + t \sin t)$, $y = a(\sin t - t \cos t)$, $t \in [0, 2\pi]$, $a > 0$.

Řešení: **a)** $2\pi r$, **b)** 4, **c)** $2a\pi^2$.

5. Výpočet těžiště a momentu setrvačnosti

a) Nalezněte polohu těžiště homogenního čtvrtkruhu o poloměru r .

b) Nalezněte polohu těžiště poloviny homogenní asteroidy $x = a \cos^3 t, y = a \sin^3 t, t \in [0, \pi]$.

c) Nalezněte polohu těžiště homogenní polokoule $x^2 + y^2 + z^2 \leq a^2, x > 0$ a $a > 0$.

d) Určete moment setrvačnosti oblouku asteroidy (viz výše, $t \in [0, \pi/2]$) vzhledem k souřadnicovým osám.

Řešení: **a)** $[\frac{4r}{3\pi}, \frac{4r}{3\pi}]$, **b)** $[\frac{2}{5}a, 0]$, **c)** $[\frac{3a}{8}, 0, 0]$, **d)** $\mu a^2/8, \mu a^2/8$.